

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Calea mântuirii

Vremea și veșnicia nu-s plămădite din ace
lași aluat. Nu se măsoară cu același cântar lu-
mina Cerului și noroiul pământului.

Există, totuși, între celea două lumi legătură
strănsă, insolubilă. Aceea de totală și esențială
dependență a vremelnicului de eternitatea, fără
de care n'ar fi dobândit ființa și nu și-ar putea-o
păstra. Universul nostru mereu agitat, în toată
grandoarea lui amețitoare, e ținut de Veșnicia
neschimbătoare. O rețea întregă de raze nevăzute
 îl leagă de marele Centru al întregii creațiuni.
Pe ele este clădită, ca pe un schelet de lumină,
toată imensitatea zidirii. Ca legi imutabile ale
existenței, ele stau la temeliiile kosmos-ului; ele îi
dau armonie și frumusețe. Toată făptura care se
smulge din îmbrățișarea lor, care caută alte dru-
muri în hăurile infinitului, se prăbușește în neant
fără putință de salvare.

Acest lucru l-au uitat noroadele seduse de
scelipirea rece a becurilor pe care le-a aprins
tehnica modernă. Au voit să taie firele care ne
leagă de Veșnicie. Au tras hotare de netrecut
între pământ și Cer, între rațiune și religie,
între progresul material și mântuirea sufletului.
Au scos legile morale din organizarea furnicu-
rului omenesc. — Acum secerăm roadele acestei
porniri de revoltă neputincioasă. Mizeria, haosul,
anarhia, desagregarea merge sporind în lumea
noastră supra-autonomizată și prea atomizată.
Criză și dezastru pe toată linia.

Ajunși la faliment și la foame, începem a
ne trezi. Prăbușiți în prăpastie, căutăm iarăși să
ne îndreptăm drumurile după stelele veșniciei. —
Este o mare bucurie pentru noi, că putem ob-
serva și în țara noastră începutul acestui proces
de înviere. Incep a suna clopotele eternității nu
numai în turlele bisericilor, ci și pe tribunele po-
litice. Nu numai preoții, ci și bărbații noștri de
stat, aceia dintre ei cari văd în adâncuri și pri-
vesc de departe, pretind tot mai stăruitor să re-
venim pe toată linia la morala creștină, să res-
tabilim pe Dumnezeu în toate drepturile Lui; nu
numai în viața particulară ci și în așezările
publice.

Intr'o mare adunare, ținută Dumineca trecută
la Oțele Mureșului, d. IULIU MANIU a spus
între alte multe adevăruri înțelepte, următoarele:

„Am mai luptat pentru ceva. Pentru ca
bisericile noastre românești să fie respectate,
să fie puse în drepturile lor. Pentru ca în sânul
poporului românesc să se respecte fiecare legea,
și legea lui Dumnezeu. Ca moralitatea să fie a-
dusă la stăpânirea sa în viața particulară și în
viața de stat; ca oameni cinstiți, cari respectă le-
gile lui Hristos, să nu-și facă cruce în biserică,
gândindu-se la blestămății. — Am luptat ca fie-
care om cinstit să se poată ferici în această țară,
iar cei care strică sufletul altora să fie pedepsiți
și puși la locurile lor“.

Aplaudăm din toată inima. Când așa vor
gândi și așa vor lucra toți aceia cari îndrumă
destinele României, atunci și numai atunci, ne
vom izbăvi. Pentru că asta este calea mântuirii
noastre!

Din cartea frăției

— Episcopia Timișorii: un moment de înfrățire românească? —

de canonicul N. BRÎNZEU

Citim în ziare că d. ministru al Instruc-
țiunii, participând la congresul general al in-
vățătorilor, ar fi făcut declarații categorice în
privința înființării episcopiei ortodoxe de Ti-
mișoara, iar mitropolitul Ardealului a convocat
la o consfățuire, în Sibiu, pe șefii administrației
timišorene și pe fruntașii ortodoxismului din
această regiune.

La toate acestea nu am avea nimic de
zis, cum nu am avut și nu am zis nimic ac-
tual, când pentru prima oară a pus, ni-se
pare, d. Bocu, chestiunea mitropoliei Banatului
la Timișoara, începând seria de mari preve-
deri bugetare și edilitare la acest oraș, în fa-
voarea episcopiei ori mitropoliei, ce are să fie.
S'au desemnat cele mai frumoase terenuri și
se leau anual milioane la buget, spre acest
scop. În ultimul timp — și asta cu durere
trebuie să o spunem — s'a mers până acolo,
încât pe lângă multele milioane afectate unei
inexistente instituții ortodoxe, parohiei noastre
din centrul Timișorii nu i-s'a dat, de când e
actualul regim, nici un ban, nici cese de cul-
telor minoritare, — se cade să se dea și aces-
tora, pentru că la Timișoara dela ei se inca-
sează sutele de milioane, — așa că Românii
uniți abia prin taxele de cult își pot plăti
chiria caselor par., iar noul edificiu parohial stă
în roșu de 3 ani! Când — bazat pe legea
admin., care pune în sarcinile comunei și în-
grijirea de trebuințele cultului, — preotul
nostru se prezintă la municipiu cerând ajutor
pentru parohie, i-se dă să înțeleagă că mai
întâi să albe aprobarea — Aradului!

Tot așa nu primește cultul unit din jud.
Timișoara aproape nimic dela județ, ci ne stau
bisericile neterminate, când pentru mitropolia
ort. a Timișoarei și județul Timiș-Torontal dă
alte milioane. Dar indiferent că ce sforțări ma-
teriale se fac în interesul viitoare cetăți upi-
rituale a ortodoxiei la Timișoara, nu despre
acestea ținem să vorbim la acest loc, ci des-
pre anumită latură spirituală a lucrului. Și
anume:

În propaganda lor nechibzuită, anumiți
apărători ai cauzei au mers până a cere chiar
sacrificarea episcopiei unite a Lugojului, în in-
teresul viitoare episcopii a Timișoarei. Despre
asta dorim să informăm acum onorații cititori
ai „Unirei“. Teza a fost pusă în publicitate,
de persoane — ce-i drept — destul de insig-
nifiante, dar dacă au catezat să lasă cu ea în
publicitate, ne putem închipui, ce vor fi în
stare să vorbească între ei, prin memoriile
lor, în discuții ce nu sunt menite publicității.

Mai în iarnă, episcopia Lugojului se tre-
zește cu o scrisoare dela preotul Vichentie
Pirtea, senator de Timiș-Torontal (socrul ac-

tualului prefect D. Nistor), în care cere ca în
vederea unei interpelări la adresa Ministerului
de Instrucție, să i-se pună la dispoziție ceva
date statistice. I-s'au trimis datele cerute. Când
colo, în loc de interpelare în parlament, ne
trezim cu un articol în fișulca liberală „Renaș-
terea“ dela Timișoara, în care se cere în-
ființarea episcopiei de Timișoara, desfiin-
țându-se episcopia Lugojului, care poate fi
înglobată la episcopia de Oradea, fiindcă nu
are decât 49 mil credincioși, cât un protopo-
plat ortodox. Cum a ajuns celebrul senator la
această concluzie? Așa că el ceruse datele,
cu numărul credincioșilor, din partea bână-
țeană a diecezei, număr ce încă se prezintă
redus la el; la acest număr raportează (calcu-
lându-le la dublul) marele număr de concu-
binaje, căsătorii pur civile, decese, și numărul
mic de nașteri. — Iată, zice sf. Sa, că această
episcopie nu face nici o operă morală. Atunci
ce face? — Proselitism, răspunde tot sf. Sa.

Înzadar am căutat să lămurim pomenita
redacție, că dieceza Lugojului afară de Banat
mai are Arad, Crișana și Hunedoara, cu teri-
torii mai compacte; că starea deplorabilă ce
se vede și la uniții din Banat, e chiar din
cauza, că aici uniții ca minoritate, fatalmente
sunt supuși influenței dezastruoase a mediului,
pe când în Ardeal, unde avem teritorii unite
compacte, situația e chiar contrară, — credeți
că adevărul îl interesează pe adversarii noștri?

Am cerut și personal d-lui senator să-și
rectifice expunerile. Înzadar!

Acum vine un anumit pr. Gheorghe Co-
toșman, și printr'un articol publicat în „Bise-
rica și Școala“ dela Arad, reprodus apoi în
surata liberală „Renașterea“ dela Timișoara,
cere din nou înființarea Mitropoliei ort. prin
desființarea episcopiei noastre. Prilejul îl ofere
vacanța ce se va ivi la Lugoj — zice el —
prin „numirea P.S. Sale Alexandru Nicolescu...
ca mitropolit al uniților la Blaj“. Iar indemnul
il dă moartea episcopului Grigorie, care, per-
sonal, ar fi militat pentru mitropolia Timișorii.

Acest pr. Gh. Cotoșman dela Jimboalea,
într'adevăr poate să-l deplângă pe episcopul
Grigorie. Decedatul lerarh îi scrisese o pre-
față la volumul său „Din trecutul Banatului,
studiu introductiv de istorie național-biseri-
cească, cartea I“ (Timișoara 1934), lansându-l
ca pe un „mare istoric“ și dându-i ample
binecuvântări. Ori, bietul popă ce face? Face
ce face nenea Zinvel cu poeziiile: tipărește și
încasează de undă poate. Cu deosebirea că
istoricul de tarabă Cotoșman încasează în-
ainte, dela comunele bogate din Timiș-Torontal,
zeci de mil de lei și tipărește ce poate. Face
monografiile istorice, compilând din cel vine în

mână, fără să știe cîta măcar cum se cade pe autorii consultați, iar studiul de izvoare, cu ceva original, nu cere istoria națională a lui — Oricît de deobligat l-ar fi pr. Cotoșman fostul episcop dela Arad, acela nu merită ca și la adresa lui să falsifice istoria. Spune pr. Cotoșman că Ț Grigorie ar fi luptat pentru mitropolia Timișorului; ori, organul eparhiei arădane în nr. dela 31 Martie a. c. considera înflințarea acelei mitropolii, pe teritoriul eparhiei de Arad, ca o tentativă împotriva episcopiei Aradului și spunea că Ț Grigorie a înaintat protest la sf. Sinod. Mai spunea că și „majoritatea covârșitoare a intelectualilor din Timișoara a protestat împotriva tentativei“.

Dacă așa se ține la curent păr. Cotoșman cu actualitățile, ce să ne mirăm de exhibițiile lui istorice? Că Românii își aveau deja în sec. III episcopia la Cenad, trecută apoi la Timișoara (caransebeșenii sunt ceva mai mo-dești: ei pretind că episcopia lor datează dela Conciliul din Niceea); că bătășenii ar fi ajuns sub ierarhia sârbească din cauza „dezertării dela dreapta credință“ a lui Atanasie; că la 1868 (!) s'ar fi dat decretul de înflințare a episcopiei Lugojului, cu 30,000 credincioși, etc. — Spuneți-mi, este ceva deosebite între acest fel de istorie și între poeziile vizate mai sus?!

Și ca să se vadă la ce concluzii se ajunge cu asemenea istorie, vom cita un pasaj din cartea sentinței romane dela granița sârbească (o. c. p. 122):

„Ancoră sufletului românesc a fost biserica sârbească în aceste vremuri tulburi, când valurile furioase ale catolicismului austro-ungar tindeau să ne înghită. La început ierarhia sârbească ne-a ocrotit numai din considerații de frățietate creștină... Recunoștința din partea noastră n'a întârziat. Strămoșii noștri nu numai că au dat adăpost trupesc Sârbilor strecorați printre noi, dar le au oferit, cu aceeași generozitate frățească, adăpost spiritual, primindu-i în bisericile lor, dovedindu-se și de astădată proverbiale ospitalitate a Românilor“.

Când și copiii de școală trebuie să știe, că Unirea lui Atanasie s'a produs numai în Ardeal, fiindcă numai aci mai era ierarhie românească, Banatul și Crișana fiind dinainte

de 1700 ocupate de Sârbi, cari numai din dragoste pentru noi, au pătruns, într'un moment, peste Râmnicul Vâlci până la Brașov; — când Șematismul nostru istoric arată că episcopia Lugojului a fost decretată la 1851, dându-i-se 38,982 suflete numai din părțile ardelen; când știm că lui Șaguna de ce mare folos i-a fost episcopia românească a Lugojului, și că fără ea — cum arăta Murgu într'un memoriu al său recent descoperit — acțiunea moscovită a ierarhiei sârbești devenea fatală în Banat: verzi-uscate de mai sus ale sârbofilului preot național dela Jimaolea apar de tot simptomatice!

Nu noi suntem acela, pe cari are să-i jeneze scrisul preotului Cotoșman. Noi cel mult vom avea o tristă satisfacție că nu ne atacă decât oameni de aceștia, cu orizontul popilor dela Jimboalea ori Sinersig.

Intrebăm totuș cercurile serioase ale ortodoxiei române din Banat: contemplează ele înflințarea episcopiei, sau mitropoliei, la Timișoara, ca un nou punct de frecare între cele două biserici, ca un act de ostilitate împotriva eparhiei române unite a Lugojului? Fiindcă ne facem de răs în fața lumii. Un prieten minoritar din Timișoara, îmi trimite gazeta cu articolul lui Cotoșman, punând apostila următoare: „Amice, înainte de „*numerus valachicus*“ ar fi bine să vă aranjați între voi“... Cu alte cuvinte: voi Românilor, vă revindicați drepturi față de minoritari și nu recunoașteți nici dreptul de existență al fraților voștri! Când voi pe voi vă asupriți, mai e nevoie ca minoritarii să dovedească ceva?

Omne quod est nimium, vertitur in vitium. Tot ce se face peste măsură, e păcat. — Chiar și susținerea, cu mijloacele arătate, a ortodoxiei la Timișoara.

Congresul internațional al Regelui Hristos. În zilele de 24—27 Octombrie 1935 se va desfășura în Salzburg (Austria) un mare congres internațional, în cinstea Regelui Hristos. Apelul, care chiamă lumea la această

mare manifestație de credință, are accente impresionante și dureros de adevărate:

„Descresținarea lumii — spune acest apel e în plin progres. Viața publică întreagă se face, din an în an, tot mai materialistă. Noul păgânism își ridică capul cu tot mai multă îndrăzneală. Cel fără Dumnezeu mișună în toată lumea, căutând să abată pe oameni dela Domnul și să stingă cu totul domnia Lui în lume. Armata organizată a lor numără numai în Rusia peste 8 milioane. Dar aproape în toate neamurile pământului se găsesc ateldeclarați și organizați. — În același timp popoarele păgâne se trezesc la nouă viață. Se fac tot mai conștiente de puterea lor și vreau să se măsoare cu națiunile „creștine“, civilizate. Din depărtatul răsărit a pornit la drum propaganda buddhistă. Nenorocitul Islam se lățește cu înțeleală îngrijorătoare; cuceririle lui progresează neîntrerupt. — Aceste sunt fapte serioase, pe care nu ni-le putem ascunde. Creștinismul este amenințat dinlăuntru și din afară“.

Nu mai trebuie să insistăm asupra urmărilor teribile pe care le-ar avea această descresținare a lumii. Toți suntem convinși, că ea trebuie oprită cu toate puterile. Steagul Regelui Hristos trebuie dus la biruință. Nu numai în viața particulară, ci și în cea publică. — Acest gând almează congresul dela Salzburg.

Dureri comune

Marți, în 24 l. c., s'a ținut, la Mediaș, adunarea generală anuală a asociației „Andrei Șaguna“, care cuprinde în sine clerul ortodox din arhidieceza Sibului. Nu avem informații despre mersul ei. Am citit însă dările de seamă din gazete. Mărturisim dela început; am avut o foarte plăcută surpriză. Spre deosebire de trecut, adunarea a desfășurat un program bogat și frumos, centrul cărui nu l-am mai dat noi uniții. S'au ocupat confrății, așa cum trebuia, de durerile și bucuriile lor proprii și pe

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Mai multă viață în învățământul religios

— Metoda activă — Metoda Evangheliei —
de prof. Ioan Miclea

Odinioară religia era axa în jurul căreia se învârtteau toate obiectele de învățământ. Adevărurile ei străbăteau și turnau viață în științele naturale, fizice și limbistice. — Dar pe când metoda de propunere a științelor profane s'a schimbat, adaptându-se și ameliorându-se, pentru a ajunge la rezultate mai bune, cei ce propuneau religia s'au mulțumit tot cu memorizarea câtorva definiții al căror înțeles era departe de priceperea copiilor. De aceea, treptat, a început să scadă și interesul elevilor față de studiu, care se părea că n'are nimic comun cu viața pământească în general, și în special la viața copilului.

Când intra copilul în clasa de religie, avea impresia că iese din adevărata lui viață. La ușa școlii trebuia să-și îngroape lumea lui copilărească cu gândurile și bucuriile ei, fiindcă școala nu ținea seamă de ele. Aci trebuia să se metamorfeze într'un mic teolog, adunând în mintea lui slabă esența adevărilor divine, cuprinse în formule algebrice.

Câtă deosebire între această școală și viața! Afară este lumea de școlari cari mișună și se abate plină de viață. Acolo sunt jucăriile însuflețite și jocurile vesele; e soarele de

primăvară, care le luminează fruntea. Cu sunatul clopoțelului, în inimile lor mici a plesnit coarda veseliei. — În clasă e tăcere și liniște cutropitoare. Gândacul care s'a rătăcit prin fereastra deschisă și care nu vrea să știe de tăcere, este mai fericit decât acești școlari. El își cântă libertatea și veselia nestângent; iar copiii îl învidiază: ei trebuie să stea în nemișcare pentru a li-se turna în minte lucruri, cari nu le încălzesc inima.

Pentru a da mai multă viață convingerilor și sentimentelor religioase, a sosit ceasul, ca să dăm viață și simțire învățământului religios; altfel și bruma de cunoștințe religioase ce s'ar fi legat de copii, vor rămâne neutilizabile în viață, îngropate în muzeul de antichități ale memoriei. Viața adevărată își va urma cursul său firesc și pe mai departe, nestângentă de nimeni; dar fiindcă religia n'a ținut seamă de ea, la rândul ei, ea încă se va răsbuna crunt.

Ce ar fi, dacă într'o zi profesorul de religie, împreună cu cel mai frumos studiu, cu religia, ar duce și viața în școală? Ce-ar fi când viața n'ar rămânea acasă, pe stradă, ori în curtea școlii, ci s'ar trece și pragul? Cum s'ar simți acești oameni în miniatură, acești bulgări de viață — copiii, — când părintele ar introduce religia în sufletele lor, printr'o convingere copilărească, printr'un fel de jucărie, desemn, întrebări surprinzătoare? Atunci ar lua naștere școala adevărată, potrivită firii și gradului de dezvoltare a copilului.

Această școală va lua ființă numai atunci

când copilul l-se vor propune adevărurile de credință prin metoda activă și vie, care cheamă la muncă, cu deosebire pe elev și care mai mult face ca să fie spus de către activitatea proprie a copilului, decât să fie spus de către profesor, cum era obiceiul. Câtă satisfacție și câtă mândrie nu se va naște în sufletul copilului, cărui l-a succes să afle singur, ceea ce doria părintele său sufletească? Fiecare își va pune cu plăcere mintea la încercare și își va concentra atențiunea fără să fie îndemnat la aceasta cu tradiționala nula. În acest chip ora de religie va fi o strânsă colaborare între elevi și profesor, spre atingerea acelui scop: îmbogățirea minții și a inimii. În școala pasivă acest lucru era urmărit numai de învățător. Școala activă vrea un învățământ viu, cald și luminos, care să și-l însușească copiii prin munca proprie, fiind ajutați de preotul cătehet numai în cazurile mai grele. În acest caz urâtul, căscatul, — ca să nu mai zic și somnul — nu-l va fi un re-deșteptător la viață, din nemișcare, ci semnalul, care cheamă lumea celor mici la această viață, însă cu scopuri diferite.

Curentul școlii noul se întemeiază cu deosebire pe ideea metodei active: metoda activă în educația fizică, metoda activă în viața intelectuală, metoda activă în viața morală pentru formarea de personalități; cu un cuvânt metoda activă în tot ce poate pune în funcțiune germenii făpturii umane. Privită de o parte, școala activă are două caractere: a) metoda activă; b) dezvoltarea integrală a ființei

noi ne-au lăsat în pace. Un singur punct din moștine dacă mai are slabe ecouri de altă dată. Și asta, probabil ca să nu se piardă continuitatea cu trecutul.

Totuși, ceea ce s'a discutat și hotărât la Mediaș ne interesează și pe noi deaproape. Fiindcă în bună parte a fost vorba de necazuri comune. În special, în ce privește *problema salarizării și nedreptatea strigătoare la cer care se face cu permanenta și sistematica infometare a preoșimii întregi. „Nedreptate”, vorba vine. În realitate, stăm în fața unui șir lung de „nedreptăți”, care de care mai păcătoasă și mai dureroasă. „Moștinea” dela Mediaș le înșiră pe rând, cerând îndreptarea lor.*

Mal întâi se cere în „Moștine” o nouă *lege de armonizare a salariilor*, prin care să se dea preoșimii salarii potrivite cu pregătirea. Și până atunci însă să se curme *reducerile nedrepte* cari s'au aplicat cu 1 Aprilie 1935, și cari, în loc să fi suprimat „curbele speciale” din trecut, n'au făcut decât să le sporească. — Să se dea *leafă și cântăreșilor* din Ardeal, cei puțin celor cu școală și diplomă, și celor din Secuime. — Legea cumulului să se aplice la fel pentru toți. — Să se dea *salarii și preoșilor numiți dela 1 Martie 1935*, și să fie întregite parohiile rămase vacante în cursul anului bugetar; fiindcă în grija sufletelor nu există vacanță, și, de altă parte, leafa preoșilor decedați acopere necesitățile de plată ale nollor numiți. — Să se plătească *gradațiile restrânse și curente* (1 Ian. 1932—1 Ian. 1934 și dela 1 Aprilie 1935 încoace) și să li-se recunoască și preoșilor dreptul la 5 gradații, cum are corpul didactic. Să se plătească *ajutorul familiar* cu prima a unei următoare după anunțarea decesului. — Să nu se scadă din salariu valoarea locativă a caselor parohiale, deoarece preoșii nu au indemnizații de chirie ca alți funcționari. — Să se acorde „noimea” la salariu pentru fondul de pensii și ajutoare văduvelor preotese din Ardeal. — *Preoșilor cari merg pe cel puțin 10 ani în Secuime și zona culturală*, să li-se acorde avantajile date învățătorilor: 50 %

spor de leafă, gradații la 4 ani și lot de 10 ha. (Mon. Ol. No. 73 din 1935). — „În urmă: repararea integrală a nedreptăților trecutului, în conformitate cu art. 31 din legea cultelor.. fără a le face pendente numai pentru preoșime de situația bugetului”.

De încheiere „Moștinea” spune: „Preoșimea ortodoxă e hotărâtă să-și ducă mai departe lupta pentru câștigarea drepturilor ei legale, cu toate mijloacele ce-i pot sta la dispoziție”. Poate fi sigură, adăogăm noi, că are alături, în această luptă, și întreagă preoșimea unită. Atâta vreme cât ea se duce în aceste margini și pe această linie a necazului comun și nu va tinde la nedreptățile noastre. Cum din păcate, a fost cazul în trecut. — Să sperăm că halul în care ne găsim, cu toții, ne-a fost de învățătură. Cu puteri înfrânte, poate, vom reuși să ieșim din el. Altfel, cu siguranță, nu!

Ziua copilului, la București. Cu prilejul sărbătorii Nașterii Preacuratei Fecioare Maria, 8 Septembrie a. c., la apelul lansat de comitetul central al Agrului, organizația locală a acestei asociații, în frunte cu președintele său Dr. A. Banciu, cu concursul societății religioase de femei „Sfânta Elena”, a organizat la biserica română-unită din București, serbarea „Zilei Copilului”, sub forma unei impresionante manifestări religioase, care va rămânea neuitată în amintirea credincioșilor participanți.

Peste 200 copii au defilat în fața altarului, în aceasta zi. Din cauza mulțimii popoului, sosit din toate colțurile orașului, slujba s'a oficiat sub cerul liber. Vasta curte a parohiei a fost împresurată, cu acest prilej, întocmai ca la sărbătorile mari. La sfârșitul sf. liturghii, părintele protopop Dr. V. Aftenie, a ținut o impresionantă cuvântare, amintind, rând pe rând, marile adevăruri și virtuți creștinești cari zac la temelie vieții.

Sfârșitul sărbătorii a fost pe cât de impresionant pe atât de demonstrativ. Două sute copii mici, cu chipuri sfinte în mână, cu me-

dall de sărbători pe plept, străluciți de bunele credințioase ale societății „Sf. Elena”, au trecut, doi câte doi, prin fața altarului, printre rândurile de credincioși. Această sărbătoare va rămâne tradițională în preocupările Agrului din București.

Și tare ni-e credința că așa va fi, pe viitor, și în alte părți, nu numai în Capitală.

„Pax Romana” în congres. Puternica organizație mondială a universitarilor catolici, „Pax Romana”, anul acesta și-a ținut congresul anual în Praga și Bratislava Cehoslovaciei, în zilele de 13—15 Sept. c. Au participat reprezentanții a nu mai puțin de 22 de națiuni.

S'au desbătut în ședințele acestui congres o seamă de chestii dintre cele mai arzătoare, în legătură cu conferințe strălucite. Extrem de interesantă a fost cea a d. Dr. I. Tiso (fost ministru cehoslovac) despre importanța presei pentru ideea catolică și a Msgr. Fr. Jemelka, directorul „Apostolatului Sf. Ciril și Melodie”, despre ducerea la îndeplinire a ideii cirilometodiene (reducerea disidențelor slavice la unitatea bisericească). Liturghia zilei de încheiere a slujit-o Msgr. Andreu Hlinka, cunoscutul luptător național slovac de pe vremuri. În ședința ce a urmat liturghiei, la inițiativa celebrantului, s'au adunat numaidecât 5000 coroane cehoslovace pentru scopurile asociației congresiste.

Anul viitor congresul (XV) se va ține în Lituania. Temă de desbătut: Studentul universitar catolic față de apostolatul creștin pe calea presei, a cinematografului, și prin radio. S'a mai hotărât ca pe viitor în loc de „Folia Periodica” să se scoată un organ lunar: „Journal de Pax Romana” în franțuzește, nemțește, și latinește. Asemenea s'a decis ca de-acum încolo studentele să participe și ele mai intens la opera inaugurată de „Pax Romana”; ca noua revistă lunară să fie abonată obligatoriu de toate federațiunile universitare; ca să fie făcută obligatorie rugăciunea pentru convertirea studenților păgâni și necreștini; ca studențimea universitară „paxistă” să participe

celor ce trec prin ea, în vederea formării de personalități¹⁾.

Școala activă pretinde un învățământ: 1. *adaptat*, modulul de gândire și simțire a copilului; 2. un învățământ *intuitiv, concretizat*; 3. *exemplificat* prin însași viața învățătorului. În urmă școala activă ține seamă și de 4. *tactul și atitudinea pedagogică* a învățătorului. *Învățământul care va satisface acestor cerințe, nu va fi suprapus, un adaos al copilului, ci va fi plămădit și dospit cu însași ființa lui.*

***

Religia creștină a cucerit mințile și inimile oamenilor, îndată ce a fost vestită de Hristos. Adevărurile creștine au în sine puterea de a atrage dorul omului de a ști. Ele sunt chestiuni vitale pentru individ ca și pentru colectivitate. Poate că și acestui motiv li-se datorește izbânda. Însă nu mai puțin însemnat este faptul că *Isus Hristos a fost Pedagogul adevărat al omenirii*, atât prin nouitatea învățăturii sale cât și — ori mai cu seamă — *prin neîntrecuta sa metodă didactică.*

Poate că aceste vorbe vor mira pe mulți. — *Isus Hristos a învățat după un anumit plan, după anumită metodă? Cine știe cum a procedat, când pentru a dovedi acest lucru ar fi fost necesar un martor ocular cu oarecare pregătire didactică? — Da, dacă s'ar putea arăta modul propunerii lui Isus — fiind el Dumnezeu — am avea metoda cea mai po-*

trivită pentru adevărurile supranaturale. Or, realitatea care-i? Singurele documente cari relatează despre învățământul lui Hristos, sunt Evangheliile, cari de celea mai multe ori ne dau numai rezumatul vorbirii Lui; chiar întâmplările istorice sunt fragmentare; iar ce privește apostolii, ei n'aveau pregătirea necesară spre a putea observa metoda lui Hristos.

Intr'adevăr, privită Evanghelia în mod superficial, vorbirile și întâmplările, dacă sunt luate una câte una, apar spuse ca la întâmplare, fără legătură nici cu celea premergătoare și nici cu celea ce au urmat. Astfel privită Evanghelia nu prezintă nici un plan și nici o metodă de învățământ.

Dacă însă, privim aceasta Carte ceva mai adânc; dacă luăm în socotință anumite persoane cărora se adresează Isus, felul anumit în care le învață și anumitele împrejurări între cari vorbește, atunci nu e mare lucru a arăta metoda Evanghelică, metoda lui Hristos.

Cum schițează Evanghelia *metoda lui Hristos*? Sufletul Evanghelic este Mântuitorul, care fiind Dumnezeu a avut o perfectă cunoștință despre om și sufletul lui, la orice vârstă, din orice timp, loc, condiții sociale și profesionale; și tocmai de aceea fiindcă a cunoscut în esență firea omenească și deosebirile enorme dintre puterea și capacitatea intelectuală a oamenilor, a ținut seamă de toate împrejurările aceste. De aci urmează nota caracteristică a metodei evanghelice: *I Adaptarea sau acomodarea celor de învățat după oamenii de diferite condiții intelectuale, sociale, profesionale, din diferite locuri și prilejuri.*

Evanghelia este învățătura cea mai înaltă, dar care este și în cel mai înalt grad adaptată.

A face învățământ adaptat înseamnă a potrivi, ceea ce înveși, modulul de gândire, dorire și simțire, a celor pe cari li înveși. Subiectul instrucțiunii sunt tot ce poate fi mai deosebit: copil cu mintea și voința fragedă; tineri în cari clocotește viața și pasiunile; fete cu lumea fanteziei înflăcărată; bărbați cumpăniți și încercați; și bătrâni gârboviți sub povara anilor. Ce privește pregătirea lor intelectuală: dela oamenii neinițiați în tainele abecedarului și până la savantul consumat. Nu trebuie uitată nici ocupațiunea lor, când e vorba să faci învățământul cu roade. Fiecare și toți își au lumea lor aparte, cu preocupările, visurile și dorințele lor.

Pedagogul adevărat cunoscând toate acestea, va ști să le folosească spre scopul nzuinții sale. Când va avea în fața sa muncitori din fabrică, le va vorbi limba roșilor și a motoarelor; asemănările, comparațiile, exemplele, întâmplările, toate vor avea miros de fabrică. Mai mult: el însuși se va schimba în muncitor de acest fel; iar ascultătorii auzindu-l, întâi vor fi surprinși găsind în celea spuse de el frământările și chinul propriului lor suflet, pentruca apoi să li-se instaureze în sufletele învățătura acomodată condiției în care să găsesc ei.

Plugarul va auzi despre tângea și grindei; pescarul despre mreji, corabie și furtuni; negustorul despre târguri, prețuri și măr-

¹⁾ I. C. Petrescu, op. cit. p. 25.

obligatoriu la cruciada unlonistică rânduită de Preafer. Părinte pe zilele de 18—20 Ianuarie an de an; ca să formeze cercuri universitare pentru chestiunile orizontale, etc. — Tot hotărâri practice. Cari vor fi traduse în faptă, Ca tot la ce se angajează conștiințe catolice, apusene.

Știri mărunte

Praznic luminat la Șirioara Nă-săudului. Duminica trecută Psf. Iuliu al Clujului a consacrat, cu fast deosebit, biserica din Șirioara păr. I. Leményi, strănepotul marelui vlădică Leményi dela Blaj. La actul sfânt au asistat, din loc și din împrejurimi, peste 8000 credincioși. S'a slujit, în liber, o sf. liturghie arhierescă în sobor de 34 preoți. Cuvântul ocazional al înaltului Ierarh a mișcat mulțimile până la lacrimi. De notat că această modestă așezare românească, înainte cu două decenii lipsită de orice clădire publică, astăzi, grație priceperii și hărniciei păstorului său sufleteș, are școală, casă parohială arătoasă și acum și o biserică ce ar face cinste și unui oraș.

Mare încredere în misionari. Guvernul republicii Ecuator a numit nu de mult pe Msgr. Cecco, (vicar apostolic de Napo) de inspector al serviciului sanitar pe întreg teritoriul Ecuatorului. Aceluiași i-a încredințat și împărțirea medicamentelor printre bolnavi. Președintele aceleiași republici a numit pe acelaș de inspector onorar al lucrărilor de construire de drumuri, iar pe părinții misionari josefiți de Turin (din care tagmă face parte și vicarul apostolic) i-a însărcinat să împărțiască plata muncitorilor, șefilor de echipe muncitorești și supraveghetorilor de lucrări.

„Ziua copilului“ la Florești. Ședința festivă pe care a ținut-o Agru și »Reuniunea Mariană« din Florești (distr. Beclean), la »ziua copilului«, a fost cât se poate de reușită. Pro-

furi; iar viera fermecat de cuvântul învățătorului, va vedea sub ochii săi, cum picură seva dătătoare de viață din mișcarea proaspătă tăiată din viață. În ce privește zidarul, va recunoaște și din spusele învățătorului trăinicia casei zidită pe platră, despre care el s'a convins de atâtea ori.

Pe cel mic și slab îl va ridica din treaptă în treaptă, — ca de mână — până la înălțimea la care cei ce sunt dobâ de carte, se ridică dintr'odată. A vorbi tuturor aceeași limbă, în același fel, cu aceleași ilustrări, dovezi scoase dintr'unul și acelaș izvor, este a garanta în mod indubitabil însușirea, fiind prima dintre marile greșeli pedagogice.

În această privință, nici un pedagog n'a știut să se acomodeze condiției ascultătorilor, mai mult decât Hristos. — Așa fragmentar cum ne prezintă Evanghelia învățătura lui Isus, totuși este suficientă spre a ne arăta cum adevărurile divine îmbracă haiele auditorului.

Când sunt vestite plugarilor, n'au miros de pește, ci din ele răspândesc miros, macul, cicoarea și trandafirul sălbatec; când sunt ascultate de legiuitorii, au ceva din precisiunea articlilor din codul civil și penal; iar când aceste adevăruri sunt spionate de perciunașii mușcăliți ai Templului sfânt, ai căror ochi au devenit miopi din cetirea sulului sfânt al Vechiului Legământ, atunci învățătorul îl îndrumă la aceeași Carte, arătându-le, că ceea ce spune, nu e contrar celor cuprinse în ea, ci e ceva mai perfect.

(Va urma).

gramul ei bogat a atras lume multă și din comunele învecinate. — În cuvântul său de deschidere, păr. T. Oprea a stăruit mai ales asupra datoriei de mamă, în special în ce privește dreptul la viață al copiilor. Au urmat apoi coruri; recitări de poezii; monologul »Mă bate nevasta«; dialogul »Țiganul la târg«; preafrumoasa feerie »Slujnica Maicii Domnului« și o comedie: »Doftorul știe-tot«. — Publicul numeros a rămas încântat și înălțat sufletește.

Din liberucuetător, — călugăr. Marele centru industrial polonez Lodz cunoștea bine pe Dr. Mierzynski, medicul unui mare spital de acolo, fost președ. al Asociației liberucuetătorilor și autorul unei lucrări antireligioase ce a trebuit să fie confiscată de autoritățile civile. Care n'a fost deunăzi mirarea obștească la vestea că Dr. Mierzynski a intrat în cinul monahilor dominicani! Mai ales că lumea încă și aduce aminte că novicele de-acum în trecut nu prea îndepărtat a fost tradus de repetate ori în fața instanțelor judecătorești pentru biestemie!

Locale. Duminica viitoare, a III-a după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală păr. Augustin Folea, dir. Cancelariei mitropolitane.

— În cadrele »Reuniunii Femeilor Române Unite« Duminica trecută, d. m., s'a ținut, în sala de gimnastică a Școlilor de fete, serbarea zilei copilului, cu solemnitatea cuvenită, în prezența unui public numeros și select. Au spus, cu acest prilej, cuvinte luminate, păr. Gh. Dănilă, canonic mitropolitan, președ. Agrului arhidiecezan; dna prof. E. Hopârteanu, prezidenta Reuniunii Femeilor și d. prefect județean. Serbarea a încheiat-o un tablou dramatic, jucat de eleve dela Școala Normală și cea dela Aplicație, dela Institutul Recunoștinții. Totodată s'au premiat 8 familii cu 59 copii, împărțindu-li se 4958 Lei.

Profesiunea de ziarist va fi reglementată. Asta când proiectul în alcătuire va fi lege în toată regula. Deocamdată se știe că se lucrează în această direcție. Și de o fi să fie ceva din toată strădania comisiei însărcinată cu alcătuirea proiectului din chestie, pe viitor vom avea numai ziaști trecuți de 20 ani, cu un stagiu de 3 ani și cu un titlu care va fi cel puțin bacalaureatul. Falișii, condamnații și șantagiștii nu vor putea fi gazetari. La acest titlu va da drept numai o diplomă specială. Vor fi șase regiuni ziaristice: București, Cluj, Iași, Cernăuți, Timișoara, Chișinău. Delictele de presă se prevede să fie judecate de un juriu din ziaști, prezidat de un înalt magistrat.

În trei ani aproape 100.000 convertiri. Evenimentul acesta îmbucurător s'a petrecut în vicariatul apostolic Urundi din Africa. Lucrul apostolului în acele părți îl face Părinții Albi ai lui Lavigerie (acum 60 de inși). Vicariatul din chestie în 1932 număra 78.026 dreptmăritori creștini; în 1933 erau cu totul 107.000; în anul trecut s'au ridicat la 140.218, ca actualminte să atingă cifra de 176.076 suflete. Caracteristic pentru viața sufletească din acele părți e faptul că numărul sfințelor împărțenii, în cifră medie, arată zilnic 11.472 apropieri de Sfânta Masă.

Cel mai bogat om din lume. Așa se zice c'ar fi John D. Rockefeller, supranumit »Regele Petrolului«. Om tăcut și retras. După cum notează »Schönere Zukunft« din 1. IX, 35, n'a vânat nicicând renumele și onorurile. Are zilnic venite de 160.—200.000 dolari, așa că nici cel mai iscusit cassier n'ar fi în stare să petreacă prin mâini, la zi, dolar de dolar, atâta bănet. »Cariera« și-a început-o la 1854 cu cel mult 500 dolari. În 1865 avea însă 500.000 dolari avere, pentruca peste alți cinci ani, la vârsta de 30 de ani, să fie milionar în lege. Peste alți 15 ani, ajunge la 100 milioane. În 1900 e miliardar, culmea atingându-o în 1900, când deja

e de două ori miliardar. În ce privește mijloacele de a câștiga avere niciodată n'a fost prea alegător. Cu deosebire în cazuri de concurență nu s'a ferit nici de metodele brutalității. Azi e de 95 de ani și are la activul său și o serie de instituții filantropice.

Un catolic ministru al Siamului. Zilele acestea a sosit la Triest cu piroscaful »Conte Verde«, d. Phra Riem Virajaphakaya noul ministru al Siamului, pe lângă Quirinal. Din partea regenței din patria sa mai are și însărcinarea să prezinte insigniile regale tânărului Ananta Mahidon, regele Siamului ce tocmai se află la studii și Lausanne. Phra Riem a catolic. La plecarea sa din Rajaburi pentru Italia a fost încununat, după obiceiul locului, cu ghirlande de flori, în vreme ce mulțimile îi făceau ovății călduroase. Reprezentanții misiunii catolice și alți coreligionari ai celui ce pleca l-au petrecut în sunete de surle și în melodia imnului național, veseli că unul de-ai lor a fost ales să prezinte primul omagiu oficial Suveranului lor.

Intrunire colegială. Absolvenții din anul 1910 ai Liceului gr. cat. din Blaj, sunt rugați a fi prezenți în Blaj în seara zilei de 30 Oct. a. c., când va avea loc seara de convenire, iar în 31 Oct. se va desfășura programul serbării aniversare de un sfert de veac dela terminarea acestui liceu, sub presidiul fostului prof. dir. de clasă, d. Augustin Caliani, azi dir. gen. în Min. Instrucțiunii. Aderențele se vor trimite la adresele: Valeriu Crișan preot Șercaia, jud. Făgăraș și Victor Micu, primpretor în Blaj.

În atențiunea dlor cateheți. Păr. canonic Dr. Nicolae Brinzeu din Lugoj avizează pe cei interesați că are un număr considerabil de exemplare din lucrarea: »Noțiuni de Istorie, Liturgică și Constituție« ce poate fi de folos mai ales la învățământul profesional și muncitoresc. Prețul unui exemplar e scăzut dela 50 lei la 15 (cincisprezece) lei dacă se comandă direct dela autor în Lugoj.

TURNATORIE DE CLOPOTE

Cluj **FRITZ KAUNTZ**

fost

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

